

Č. j.: MPSV-2023/46868

Žádost o poskytnutí informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím – zneužívání dávek

Dotaz ze dne 22. 2. 2023

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) obdrželo dne 22. 2. 2023 Vaši žádost dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), v níž požadujete následující informace:

1. *Jakými daty disponuje MPSV ve vztahu ke zneužívání dávek? Existují nějaké odhady, jakého % či jaké sumy se toto může týkat?*
2. *Jaký administrativní aparát by tuto činnost vykonával? Byl by přijatý nový aparát? Byl by převeden z jiných agend? Pokud ano:*
 - a. *Z jakých agend?*
 - b. *Jaký bude dopad na původní agendy?*
3. *Disponuje MPSV rozvahou, jaké by toto mělo:*
 - a. *Náklady na personál*
 - b. *Potenciální úspory*
4. *Disponuje MPSV daty, analýzou či jinými dokumenty:*
 - a. *Které mapují, kolik žadatelů o různé druhy dávek nežádá, přestože na ně má nárok?*
 - b. *Existuje kalkulace, jaké výdaje by toto pro stát přineslo?*
 - c. *Existuje kalkulace, jaké negativní socioekonomické dopady nevyplácení těchto dávek má?*
5. *Plánuje MPSV přímou informační kampaň či ekvivalentní formu oslovení občanů, kteří mají nárok na různé druhy finančních příspěvků a nečerpají je?*
 - a. *Disponuje MPSV analýzou, jaké faktory (příklad: složitost formulářů a podkladů) odrazují žadatele či vedou k tomu, že potenciální oprávnění příjemci různé druhy příspěvků nečerpají?*

U všech bodů žádám i o poskytnutí příslušného dokumentu/příslušných dokumentů či datových zdrojů, pokud existují.

K vašim dotazům, na základě podkladu věcně příslušného útvaru MPSV, Vám souhrnně sděluji níže uvedené.

MPSV zvažuje zavést důkladnější kontroly u některých nepojistných a pojistných dávek. Zatím se v této věci vede diskuse, ještě není přesně rozhodnuto, jakých dávek se tato důkladná kontrola bude týkat. Prozatím je zvažováno (i mediálně), že to bude zřejmě dávka nemocenské ze systému nemocenského pojištění a dávka příspěvek na bydlení ze systému státní sociální podpory. Většinou Vámi požadovaných údajů v bodech 1 až 3 MPSV nedisponuje. Kontrolu by prováděli zaměstnanci příslušných úřadů, které i v současné době nároky na dávky vyhodnocují. Nebude se tedy nijak navyšovat personální aparát kvůli kontrolám.

Ohledně nepojistných sociálních dávek Úřad práce ČR pravidelně provádí kontroly, zejména u dávek pomoci v hmotné nouzi. V uplynulém roce provedli zaměstnanci

Úřadu práce ČR 20 898 sociálních šetření a 100 927 šetření v místě, tedy v součtu bezmála 122 tisíc kontrol. V návaznosti na ně pak Úřad práce ČR zamítl 360 nových žádostí o některou z dávek hmotné nouze a odejmul 902 už vyplacených dávek. Úspory za loňský rok tak přesáhly 29 mil. Kč.

Úřad práce ČR má velmi dobře nastaven vnitřní kontrolní systém, stejně jako spolupráci s Policií ČR a obcemi. Jeho zaměstnanci využívají při odhalování neoprávněného pobírání dávek také znalosti místních poměrů. Pokud získají podezření, že se konkrétní klient pobírající dávky dopouští podvodu či trestného činu, oznámí ihned tuto skutečnost příslušnému státnímu zastupitelství nebo Policii ČR. Pokud má Úřad práce ČR podnět na možné neoprávněné vyplácení nepojistných sociálních dávek, ihned situaci prošetří. Jestliže existuje podezření na spáchání trestného činu, předává celou věc orgánům činným v trestním řízení. Prokáže-li se neoprávněné pobírání dávky, vyčíslí Úřad práce ČR přeplatek a požaduje vrácení vyplacených peněz.

MPSV nedisponuje údaji, které jsou požadovány v bodech 4 a 5, a ani analýzou, kolik občanů o různé dávky nežádá, přestože na ně má nárok. Lze odkázat na analýzu sociologické výzkumné organizace PAQ Research, která se zabývala příspěvkem na bydlení a kterou lze nalézt na webových stránkách:

[IDEA | Dopady zdražení energií a reforma příspěvků na bydlení | News \(cerge-ei.cz\)](#)

Co se týká kampaně, MPSV a Úřad práce ČR oslovuje občany různými formami, že svoji složitou finanční situaci mohou řešit prostřednictvím dávek (např. na webových stránkách MPSV a Úřadu práce ČR, prostřednictvím dopisů, médií, SMS zpráv, tiskových zpráv).

S pozdravem